

BIBSYS- konsortiet - Sakliste

Oppdatert: 16. august 2019

Møte i Rådgivende gruppe 22. august 2019

Sted: Nettmøte

Møtedato: 22. august 2019

Møtetid: 08.00 – 10.00

Til: Rådgivende gruppe for BIBSYS- konsortiet

RG-2019/32 Konstituering av møtet

Referat fra møte i Rådgivende gruppe 29. mai 2019 ble sendt ut på høring og godkjent per epost. Referatet er vedlagt sakspapirene.

RG-2019/33 BIBSYS-konsortiet – Budsjettramme 2020

Sakspapir vedlagt.

RG-2019/34 BIBSYS-konsortiet – Prosess frem mot valg av løsning etter dagens kontrakt

Muntlig gjennomgang

RG-2019/35 Orienteringssaker

A) BIBSYS-konferansen og LÅT-dagen

RG-2019/ 36 Eventuelt

Referat fra

Møte i Rådgivende gruppe 29. mai 2019

Sted: Abels gate 5, Møterom Sirkuss

Tid: 1000 - 1500

Referent:

Til stede: Håvard Kolle Riis (leder), Rune Brandshaug, Karin Rydving, Hilde Trygstad, Hilde Høgås, Mona Magnussen, Anita Bergsvenkerud

Fra Unit, seksjon for bibliotek tjenester deltok: Jone Thingbø, Asbjørn Risan, Gro-Anita Mortensen, Anne Munkebyaune, Erling Fossan.

Forfall: Ingen.

RG-2019/21 Konstituering av møtet

Referat fra møte i april er sendt ut på høring og justert etter et innspill. Det ble godkjent i møtet. Det ble bemerket at saklisten hadde feil møtedato og at det skulle stått 4. april. Unit ble bedt om å følge opp sak RG-2019/19 om Marc Edit med Ex Libris for å finne en løsning på det. Institusjonene informerte om at de ikke hadde planer om å sende filer til Unit for gjennomgående retting.

RG-2019/22 Felles retningslinjer for fjernlån

Saken gjelder standardisering av retningslinjer for fjernlån i konsortiet, og er en oppfølging fra møtet i februar der Unit ba om råd knyttet til felles retningslinjer. RG ba om forslag til konkrete retningslinjer.

Det kom kommentarer om at seks ukers lånetid for fjernlån regnes som for lang tid å vente for interne lånere. Med sluttbrukeren i fokus er fire uker bedre.

Forslaget fra Fulfillment-gruppa om å ikke korte ned på lånetid for fjernlån ved venteliste ("Recall"), ble godkjent uten endringer.

Det forventes at institusjonene følger opp disse bestemmelsene fordi det vil gi bedre forutsigbarhet for låneren.

Tilråding:

Rådgivende gruppe anbefaler at Unit i samråd med arbeidsgruppen for Fulfillment etablerer foreslåtte retningslinjer for utlånstid på minimum fire uker og «recall»-funksjonalitet for fjernlån i Alma.

RG-2019/23 Revidert mandat for arbeidsgrupper

Mandat for arbeidsgrupper er revidert fordi funksjonstid, forventninger om tidsbruk og rulleringsperiode for medlemmene har hittil ikke vært nedfelt. Mandatet gjelder Alma. Oria har eget mandat. Det ble stilt spørsmål om hvorfor Oria har eget mandat, noe som ble besvart.

Det ble påpekt at forventet tidsbruk av medlemmene bør endres til ca 10% av arbeidstiden. En grense på tre til fem eksterne medlemmer er noe strengt. Forslaget om reduksjon av antall medlemmer var basert på det tidligere vedtatte mandatet, men det var enighet om at dette kunne være begrensende og at det burde justeres. Det er en fordel å dele på byrdene, så fire til seks medlemmer ansees som mer passende

Antallet fysiske møter trenger ikke inngå i mandatet, det viktigste er at det er et reelt behov for å møtes fysisk. Igjen ble fokuset på bruk av digitale kanaler for møter og kommunikasjon framhevet. Det er fint at gruppene kan ha møter knyttet til BIBSYS-konferansen, og om nødvendig kan man kan vurdere om denne ekstra dagen skal betales av medlemmenes institusjon.

Det ble foreslått å rydde i en del kulepunkter i mandatet. De nye endringene i mandatet sendes på sirkulasjon til Rådgivende gruppe.

Tilråding:

Rådgivende gruppe godkjenner endringene i mandatet med de tilleggene og kommentarene som kom fram i møtet.

RG-2019/24 RDA Toolkit – konsortieabonnement

Dette er en oppfølging av tidligere sak om tilbud på RDA toolkit for 2019 og 2020. Det ble lagt fram to alternative modeller; 1) konsortiet opptrer som en felles enhet med felles samtidige brukere og 2) hver institusjon har sine brukere og institusjonen avgjør selv hvor mange brukere det er behov for.

Mange i gruppen informerte om at deres institusjon ville ha egne lisenser. Det ble sagt at alle institusjoner bør selv bestemme antall lisenser og betale dette selv. Derfor ble alternativ 2B anbefalt. Der faktureres hver enkelt institusjon, og alle får en 5% prisreduksjon.

Unit skal undersøke hvor mange i konsortiet som ønsker tilbudet. Unit skal også informere om muligheten til å benytte seg av en felles lisens på RDA Toolkit som Nasjonalbiblioteket tilbyr.

Tilråding:

Rådgivende gruppe anbefaler alternativ 2B for innkjøp av RDA Toolkit. Unit henter inn hvor mange lisenser hver enkelt institusjon skal ha og melder det inn til ALA som fakturerer institusjonene.

RG-2019/25 Alma status og planer

Gro-Anita Mortensen orienterte om status og planer for 2019. Generelt var RG fornøyd med både status og planer, spesielt innen IT-sikkerhet og personvern. Gruppen har store forhåpninger til at brukerhåndteringen blir bedre når BUPS overtar for BIM som løsning for brukerhåndtering. Det kom også fram forventninger om at håndteringen av e-ressurser må bli bedre, med blant annet ett system å forholde seg til. Dette er Unit opptatt av – den nylig avsluttede tjenestekartleggingen har konkludert med det samme. Videre planer for 2020 vil bli tatt senere.

Tilråding:

Rådgivende gruppe tar status og planer for Alma til orientering.

RG-2019/26 Oria status og planer

Risan orienterte. Oppetid og responstid er innenfor fastsatte krav, noen utfordringer med svartid på detaljert visning som følges opp mot Ex Libris. Overgangen til nytt grensesnitt fortsetter, forventer at de aller fleste vil være på nytt grensesnitt før fristen 1. juli. Noe økt press på brukerstøtte i april og begynnelsen av mai pga. ferieavvikling og sykdom, men nærmer seg normalisert nå. Skydrift og testdekning vil bli prioritert på utviklingsiden, mens overgang til nytt grensesnitt og databaseløsning vil bli prioritert inn mot sommeren på administrativ side. Det vil også bli jobbet med større fleksibilitet på valg av søkefaner og søkekilder i Oria, samt universell utforming. Støtte for initiering av kopifjernlån antas må utsettes til 2020.

Det ble kommentert at detaljert visning er viktig å ha fokus på. Unit svarte at dette er noe som følges opp løpende.

Det ble stilt spørsmål om aktiviteter knyttet til universell utforming. Unit svarte at det er noen aktiviteter på dette innen seksjonen Bibliotek tjenester, men at man også avventer initiativ sentralt i Unit knyttet til universell utforming.

Nasjonalbiblioteket kommenterte at det fra deres ståsted er uheldig at støtte for kopifjernlån i Oria utsettes.

Tilråding:

Rådgivende gruppe tar status for Oria til orientering.

RG-2019/27 BIBSYS-konsortiet – Budsjettramme 2020

Thingbø redegjorde for den økonomiske situasjonen og påpekte at budsjettet i over ti år er holdt tilnærmet på samme nivå. På grunn av lønns- og prisjustering på kostnadene har dette for Unit medført stadig mindre handlingsrom til å yte tjenester. Handlingsrommet ble ytterligere redusert ved etableringen av Unit som selvstendig organisasjon. Unit ser

behov for en økning av budsjettrammen for 2020, og at dette må sees i sammenheng med ambisjonsnivået på det Unit skal levere av tjenester.

Det ble påpekt at Unit må se budsjettene på tvers av hele tjenesteporteføljen, Unit svarte at dette blir vanskelig for 2020, men at ny styringsmodell for tjenestene som kommer på plass i 2020 vil muliggjøre dette f.o.m. 2021.

Det ble en diskusjon rundt felles utfordring med effektiviseringskrav og reduserte rammebevilgninger med påfølgende behov for å kutte kostnader. I tillegg ble det påpekt at institusjonene har påtatt seg å betale inn til finansieringsfondet som Unit og Digitaliseringsstyret forvalter. Institusjonene står ovenfor tøffe prioriteringer.

Unit informerte om at de vil utarbeidet et beslutningsgrunnlag for budsjett 2020 som vil bli forelagt Rådgivende gruppe og ba om innspill på detaljeringsnivået. Gruppen påpekte at de ønsker en overordnet presentasjon av ulike alternativer der konsekvenser og muligheter for Unit og deltakende institusjoner blir belyst.

Unit spurte om når konsortiet bør bli informert om en eventuell økning av budsjettet, og ble anbefalt av gruppen å gjøre dette senest august/september.

Tilråding:

Rådgivende gruppe ber Unit komme tilbake med et forslag på budsjettramme som inneholder flere alternativer som hver belyser konsekvenser for Unit og deltakende institusjoner.

RG-2019/28 BIBSYS-konsortiet – Prosess frem mot valg av løsning etter dagens kontrakt

Thingbø orienterte kort om arbeidet som Unit sammen med Rådgivende gruppe og konsortiet har gjort så langt i prosessen og hvilke alternativer som er diskutert og som er uavklart.

Det ble diskutert hva som er fornuftig å gjøre på kort sikt gitt dagens rammer, men også hva som bør igangsettes av aktiviteter for å gi et best mulig grunnlag for å bestemme et fremtidig system- og tjenestelandsskap.

Det er ønskelig at Unit igangsetter aktiviteter for å definere et veikart for tjenesten, og det ble uttrykt en forventning om at dette ble gjort i en større Unit-sammenheng og ikke kun isolert til dagens BIBSYS-konsortiet. Dette ble eksemplifisert med Nasjonalt vitenarkiv, IAM-prosjektet, brukerhåndtering og forskningsdata. Unit må ta initiativ til å avklare hva slags tjenester/systemer institusjonene trenger og hva Unit skal levere. Det er ønskelig og forventet at Unit henter inn kompetansepersoner fra sektorene ved gjennomføring av disse aktivitetene.

Tilråding:

Rådgivende gruppe ber Unit om å ta initiativ til å igangsette aktiviteter for å avdekke hva slags tjenester/systemer institusjonene trenger og hva Unit skal levere.

RG-2019/29 AI søkeverktøy

Unit har fått forespørsler fra selskap som tilbyr AI-baserte verktøy som hjelpemidler inn i forskningsprosessen. Dette har vært testet ut ved noen av institusjonene. Unit ønsker innspill på tanker om tjenestene fra institusjonene og om dette er noe som skal ses på videre som en mulig fellestjeneste. Saken ble ikke ferdigbehandlet og vil følges opp på epost i etterkant av møtet.

Tilråding:

Saken sendes på epost for innspill fra institusjonene

RG-2019/30 Orienteringssaker

A) Styringsmodell fellestjenester og D) Sektorenes handlingsplaner.

Sigurd Eriksson (avdelingsdirektør) og Kristin Selvaag (prosjektleder) fra avdeling Strategi og styring orienterte.

Tjenestestylingen av fellestjenester er videreført med de modellene som var etablert, skal nå utarbeide forslag på modell(er) for å sikre god brukermevirkning og god styring på tvers av fellestjenestene. Det er opprettet et prosjekt som skal leverere forslag på styring- og finansieringsmodell. Dette skal presenteres for Digitaliseringsstyret i november 2019. Skal være forankret i sektoren. Åpent for innspill. Det er et potensial i å få færre modeller på styring for tjenestene. Tjenestestyling må samhandle godt med strategisk styring. Investeringsmidler fra finansieringsfondet skal gå til oppstart av nye tjenester, men kan også brukes til større videreutvikling av eksisterende tjenester. Handlingsplan for digitalisering lanseres på digitaliseringskonferansen i juni.

Rådgivende gruppe ga følgende innspill:

- Bibliotekene og konsortiet gir tjenester til både utdanning og forskning.
- Bibliotekene er tynt representert i strategisk side. Unit: fagutvalgenes sammensetning, representativitet og størrelse skal revideres etter ca 1 års drift.
- Lengre vei til beslutninger (forholdt seg tidligere til et styre, nå via faggrupper og til Digitaliseringsstyret (DS). Unit: DS skal ikke ned på enkelttjenester. Modell for veikart for utvikling av tjenester (nye og eksisterende) skal etableres.
- Prosess med nytt biblioteksystem – løfte opp på Unit-nivå? Se tjenester på tvers.

B) Nasjonalt vitenarkiv

Unit er tildelt 10,4 millioner til NVA i revidert budsjett 2019. Mål om å realisere en pilot på MVP (minimum viable product) i løpet av 2019. Starter med pilot på vitenarkivløsning for de som ikke har dette pr i dag. Forventer en konkret bestilling fra KD.

Utviklingen må ses i sammenheng, masterdata, autoritetsdata.

Organiseres som et prosjekt, med Frode Arntsen som prosjekteier. Vil involvere utviklere på tvers av Oslo og Trondheim for realisering. Vil kjøre på Amazon webservices.

Rådgivende gruppe ga følgende innspill:

- Det er utfordringer med CRISStin. Piloten må starte å løse dette problemet.
- Ønske om å se dette i et større perspektiv.
- Handlingsplan for Unit gir ikke mye informasjon om fremdrift i prosjektet.

C) LOR-utredning

Arve Olaussen orienterte.

LOR-utredning ble bestilt av Kunnskapsdepartementet og en rapport er oversendt KD i foreløpig utgave. Rapporten foreslår en teknisk løsning for nasjonalt LOR. Teknisk løsning er dog kun en forutsetning; delingskultur, endringsledelse etc. er viktig for å nå målet med prosjektet.

Rapporten ser kun openEQUELLA (stoppet prioritering, og lansert som open source) som mulig alternativ til DLR. Andre løsninger er proprietære eller begrenset med tanke på innhold. Rapporten anbefaler DLR på bakgrunn av vurdering av alternativene. DLR er ikke nødvendigvis den endelige løsningen, og kan enkelt byttes ut dersom det kommer nye aktører.

Rapporten viser at etterfølgelse av opphavsrett er en viktigere barriere enn kvalitet. Dette betyr at et LOR må ha støtte for tilgangsstyring på flere nivåer.

Rapporten ble bestilt uten tildelte midler og det er derfor begrenset hva omfanget av arbeidet kunne være. Prosjektet har fått kommentarer om ønske om mer (minianbud etc.), i høringsrunde, men oppdragsgiver i KD har bedt om at de mest åpenbare innvendingene blir tatt høyde for/justert og at rapporten leveres som planlagt 15. juni.

Finansiering: Ønske om å prøve å få penger fra KD, mulig alternativ vei er midler fra finansieringsfondet.

Rådgivende gruppe ga følgende innspill:

- En utfordring at det ikke er noen nasjonale føringer pr nå på deling/tilgjengeliggjøring av læringsressurser, i motsetning til i publisering. Vanskelig å få inn innhold (holdninger og praksis).
- Viktig med en prosess på kvalitetssikring av plattformen. Er den god nok? Sentral funksjon/byggekløss. Ekstern evaluering. NVA, DLR, BIRD må ses i sammenheng, også økonomisk.
- Stor variasjon i det som registreres. Behov for retningslinjer for å sikre kvalitet?
- Støtte for versjonshåndtering, samt administrative, strukturelle og beskrivende metadata.
- Viktig å gjenbruke godt materiale.
- Må se på kobling til pensumlistesystem. Som minimum støtte at pensumlistesystem kan hente/referere til materiale i LOR.

RG-2019/31 Eventuelt

Ingen saker ble meldt inn.

BIBSYS-konsortiet - Saksdokument

Oppdatert: 16. august 2019

Til: Rådgivende gruppe 22. august.2019

Fra: Administrasjonen

RG-2019/33 BIBSYS-konsortiet – Budsjettramme 2020

Vi viser til sak RG-2019/27 Budsjettramme 2020 og diskusjon i møte 29. mai 2019 med følgende tilrådning:

Tilråding:

Rådgivende gruppe ber Unit komme tilbake med et forslag på budsjettramme som inneholder flere alternativer som hver belyser konsekvenser for Unit og deltakende institusjoner.

Dette saksdokumentet er en oppfølging av dette. Målsetning med denne saken er at Rådgivende gruppe får tilstrekkelig med fakta til å kunne gi en tilrådning på budsjettramme for 2020. Unit anbefaler å øke budsjettrammen utover vanlig lønns- og prisjustering og dersom dette blir besluttet er det viktig å få informert deltakende institusjoner i BIBSYS-konsortiet så fort som mulig.

Bakgrunn

Unit leverer fellesløsninger og tjenester som gjør bibliotekene til en fremtidsrettet og relevant bidragsyter til institusjonenes forsknings-, undervisnings- og læringsvirksomhet. Disse tjenestene leveres gjennom BIBSYS-konsortiet som siden 2013 har fått nytt søkeverktøy til sluttbrukere og nytt biblioteksystem for bibliotekene. Forut for dette har det vært to anskaffelsesprosesser og krevende innføringsprosjekter som har vært kostnadskreven. Det var mulig å gjennomføre dette uten økning av budsjettrammen ettersom konsortiet var forutseende og over år bygget opp en økonomisk buffer. Unit har brukt midler fra dette bufferet i denne perioden, med en topp i 2015 som reduserte bufferet til ca. 3 MNOK. I de to etterfølgende årene økte bufferet hvor overføringen til 2018 ble 5 MNOK. Årsaken var vanskelig tilgang på konsulenter og derfor mindre innleie enn opprinnelig planlagt. I tillegg innførte Kunnskapsdepartementet stillingsstopp grunnet prosessen med å beslutte etableringen av Unit og planlagte stillinger ble ubesatt.

De siste par årene har vi hatt store konsulentkostnader for å bekle tjenesteansvarlig rollen og for å gjennomføre noen prosjekter. Vi har ansatt tjenesteansvarlig for biblioteksystemtjenesten med oppstart 1.1.2019.

Etableringen av Unit som selvstendig virksomhet har gitt økte kostnader i tillegg til økte årlige kostnader for driftskjøp. Vi informerte Rådgivende gruppe om dette og utfordringen med budsjettprosessen høsten 2018. Unit jobber med å levere

resultater til forventninger og krav. Til tross for tiltak som reduserer både driftskjøp og lønnsmidler. Vi valgte derfor å ikke justere årets budsjett med lønns- og prisjustering, da deltakerbetalingen sammen med forventet overføring fra 2018 på dette tidspunktet var tilstrekkelig for et budsjett i balanse. Ved slutten av året viste det seg at overføringen fra 2018 ble halvert i forhold til budsjettet og kostnadene for 2019 ble økt betydelig. På det tidspunktet var det for sent å endre deltakerbetalingen. Unit har innført tiltak som har redusert kostnadene betydelig, men prognosen viser allikevel en negativ overføring til 2020 på 1,3 MNOK.

Unit har jobbet for å effektivisere tjenesteleveransen og tilpasset budsjett og organisasjon etter dette over mange år og har reelt sett redusert deltakerbetalingen med 26,6% de siste 10 årene i forhold til konsumprisindeksen. Deltakerbetalingen har siden 2008 (37,8 MNOK) vært tilnærmet uendret sammenlignet med 2019 (38 MNOK).

Det ble i 2019 innført en ny kostnadsfordelingsmodell hvor flere institusjoner fikk økt årlig avgift, mens andre fikk den redusert. Minsteavgiften er økt fra kr 40 000 til kr 100 000 f.o.m. 2019.

Vi står ovenfor et dilemma med økte kostnader for å levere tjenester som inngår i konsortiet på den ene siden, samtidig som deltakende institusjoners budsjetter er under press.

Unit har igangsatt arbeid for å bestemme modeller for tjenestestyring av fellestjenester. Dette skal legges frem for Digitaliseringsstyret i november for godkjenning. Etter planen vil ny tjenestestyring bli innført f.o.m. 2020. Det påvirker hvordan fellestjenestene som inngår i BIBSYS-konsortiet skal organiseres fra nyttår. Budsjett 2020 skal utarbeides med dagens organisering og styringsmodell. Det betyr at Unit fremmer forslag til budsjetttramme for Rådgivende gruppe som gir sin tilrådning til avdelingsdirektør for forskningstjenester. Budsjettet vil inngå i Units totale budsjett og godkjennes av Units direktør.

Unit har kommunisert til Rådgivende gruppe i tidligere møter og sist i møte 29. mai om behov for økt budsjetttramme. Vi har utarbeidet fire alternativer som beskriver hva som blir levert av tjenester og hvilke muligheter og konsekvenser hvert alternativ medfører.

Budsjetttramme

Dette avsnittet redegjør for budsjetterte kostnader for 2020, og ulike alternative budsjetttrammer. Konsekvenser for tjenesteleveransen er beskrevet under de ulike alternativene.

Innledningsvis presenteres et forslag (alternativ 3) på overordnet budsjett med en samlet økning på deltakerbetalingen på 13%. Unit anbefaler at deltakerbetalingen som et minimum øker med denne størrelsen for å unngå omfattende og uheldige konsekvenser. Dette er beskrevet mer i detalj senere. Selv om forslaget innebærer en reduksjon tilsvarende $\frac{3}{4}$ årsverk, vurderer Unit at det er mulig å opprettholde samme nivå på tjenesteleveransen samt styrke teknisk kompetanse, noe som er svært viktig da det over tid er kuttet og effektivisert slik at vi har nådd en smertegrense. Dette er mulig å få til ved å redusere antall timer brukt til IT-utvikling

sammenlignet med 2019.

Tabellen viser forslag til budsjett 2020.

Alternativ 3: Forslag til budsjett 2020 (+13%)		
Inntekt	Beløp	Endring fra 2019
Overføring fra 2019 – prognose	- 1 300 000	-3 800 000
Overføring fra deltakere	43 100 000	+ 5 050 000
SUM Inntekter	41 800 000	+1 250 000
Kostnader	Beløp	Endring fra 2019
Timekostnad	23 100 000	-550 000
Driftskostnad	18 700 000	+1 300 000
Sum kostnader	41 800 000	+750 000

- Prognostisert overføring fra 2019 gir en inntektsreduksjon sammenlignet med 2019 på ca. 4MNOK (Overføringen fra 2018 var 2,5 MNOK)
- Forslaget innebærer en økning av deltakerbetalingen på 5MNOK
- Forslaget innebærer en reduksjon på ¾ årsverk

Kostnad 2020

Kostnaden består av timekostnad og driftskostnad og er beskrevet nærmere i det følgende.

Timekostnad

Dette er arbeidsinnsats knyttet til leveranse av tjenester til BIBSYS-konsortiet og omfatter både personell fra seksjonen Bibliotek tjenester og fra avdeling for IT-utvikling. Aktiviteter knyttet til drift av infrastruktur og skydrift inngår ikke i timekostnaden, men er plassert under driftskjøp. Foreslått budsjett på timekostnad tilsvarer ca. 13,5 årsverk, hvor i underkant av 2 årsverk er budsjettet til IT-utvikling for utvikling, vedlikehold og drift av tilpasningstjenester.

En stor andel av timekostnaden er relatert til brukerstøtte og konfigurasjonsarbeid på anskaffet biblioteksystem og søketjeneste fra Ex Libris. Unit leverer i tillegg tilpasningstjenester og systemintegrasjoner.

Unit vil være en profesjonell og kompetent samarbeidspartner for BIBSYS-konsortiet og skal bidra til at konsortiet har velfungerende bibliotek tjenester inkludert biblioteksystem og søketjeneste. Konsortiet har høy kompetanse på bruk av Alma og supportsakene blir mer komplekse. Det betyr at Unit må ha tilstrekkelig kapasitet, god teknisk kompetanse og spisskompetanse på Alma, for å effektivt kunne hjelpe konsortiet og følge opp saker med Ex Libris på en god måte.

Unit sluttførte et kartleggingsprosjekt i første kvartal i år, dette ga grunnlag for hvilke aktiviteter og prosjekter som burde prioriteres for i større grad å imøtekomme konsortiets behov. Unit la deretter en plan for strategiske satsninger

og aktiviteter som ble presentert i RG-2019/25. Dette vil være et utgangspunkt for 2020, og detaljert planlegging vil først starte når budsjetttrammen er bestemt. Budsjettstørrelsen vil gi føring for i hvor stor grad Unit kan følge opp de strategiske satsningsområdene:

- Informasjonssikkerhet og personvern
- Autoritetsdata og berikende metadata
- Gode brukergrensesnitt ved bruk av API'er, integrasjoner og sanntidsprosesser

For å lykkes med gode effektive leveranser som er fremtidsrettede og understøtter deltakende institusjoners behov er arbeidsinnsatsen delt inn i følgende aktiviteter:

- Støttetjenester
- Utviklingsprosjekter
- Strategiske tiltak
- Strategisk ledelse

Dette ble nærmere detaljert og omtalt i RG-møte i juni og sak RG-2019/25 og blir derfor ikke videre gjennomgått her.

Rådgivende gruppe har ved flere anledninger ytret ønske om at Unit innehar kompetanse på brukerhåndtering og innkjøpssystem. Dette er viktig for at biblioteksystemet kan samvirke inn i sentrale prosesser på institusjonene på en effektiv måte. Kompetansebehovet omfatter både system- og prosesskompetanse, i tillegg kjennskap til aktører som inngår i systemlandskapet. Unit har bare delvis innehatt denne kompetanse og har benyttet konsulenter, noe som er uheldig da kompetansen forsvinner ut døren når konsulenten er ferdig med oppdraget. Grunnet naturlig avgang og intern flytting av personell, vil kompetansen svekkes ytterligere. Det er svært uheldig av nevnte grunn, samt at det er nødvendig at Unit har tilstrekkelig med teknisk- og prosesskompetanse for å yte en robust og kompetent tjeneste. Budsjettforslaget (alternativ 3) gir mulighet til at Unit kan erstatte og styrke denne kompetansen.

Forslaget innebærer en reduksjon i timeantallet for utviklingsressurser på ca. ett årsverk i forhold til 2019. Dette er uheldig da det fortsatt er behov for videreutvikling av nåværende tilpasninger¹. Det er satt av tilstrekkelig med midler til drift og vedlikehold. Unit anser det viktigere å sikre at vi har tilstrekkelig med teknisk kompetanse som kan ha ansvar for bestilling og oppfølging av disse tjenestene. Basert på en presset budsjettsituasjon og nevnte prioritering, foreslår Unit å redusere utviklingskapasiteten. I 2019 ble det igangsatt et arbeid med risiko- og sårbarhetsvurdering av Alma og Oria. Arbeidet må gjøres kontinuerlig og skal gi oss en god oversikt over tjenester, integrasjoner, vedlikeholdsbehov og funksjonalitet. Rådgivende gruppe vil bli involvert i prioriteringer gjennom diskusjoner i møter og budsjettprosessen.

Unit er organisert og bemannet for å betjene BIBSYS-konsortiet etter dagens nivå på tjenesteleveranser. Dette gir noe begrensning i forhold til hvilke

¹ Alma-service (hjelpbibliotek for utvikling mot Alma), Emneordsregister, fjernlån

endringer/omfordeling vi kan få til på aktiviteter og oppgaver på kort sikt. Dette skyldes at det tar tid å bygge ny kompetanse, og at Unit må sørge for at ressursallokeringen for personell til prosjekter blir ivaretatt. Den største utfordringen er justering av utviklerkapasitet. Utviklingskapasiteten ble betydelig redusert i 2019 og forslaget innebærer en ytterligere reduksjon i 2020. Unit må ta forbehold om at dette lar seg gjennomføre. Et moment i denne sammenheng er at vi kan miste system- og domenekompetanse hos utviklere dersom vi reduserer kapasiteten, noe som kan øke oppstartskostnadene dersom en øker kapasiteten på et senere tidspunkt.

Driftskostnad

Forslag til driftskostnad er for det meste bundet av avtaler. Tabellen gir en oversikt over fordeling på ulike kostnadstyper.

Forslag til driftskostnader 2020		
Kostnadstype	Beløp	Endring fra 2019
Programvare	15 700 000	+950 000
Infrastruktur	1 900 000	+800 000
Konsulent	200 000	-450 000
Reise inkl arbeidsgrupper og RG	800 000	- 50 000
Diverse mindre kostnader	100 000	+ 50 000
SUM	18 700 000	+1 300 000

Hovedgrunnen til økte driftskostnader skyldes stor økning av infrastrukturkostnad og SMS-tjenesten i tillegg til normal prisjustering. Kostnadstypene er beskrevet mer detaljert i det følgende:

Programvare:

Alma, Primo, sandboxer (14,4 MNOK), Innholdsinformasjon (300 kNOK), SMS-tjenesten (450 kNOK) og bidrag til tilpasninger bestilt av Nasjonalbiblioteket (500 kNOK).

Bidrag til tilpasninger bestilt av NB er knyttet til pliktavlevering og autoritetsregister for person. Dette har vært oppe til diskusjon i Rådgivende gruppe, hvor det ble tilrådet at konsortiet bidrar med inntil 500 kNOK. Bakgrunnen for dette er at konsortiet har nytte av disse tjenestene.

Bruken av SMS til kommunikasjon med låntakere har økt og basert på dette er SMS-tjenesten budsjettert med en økning på 100 kNOK. Vi har vurdert andre leverandører, men har i forhandling med nåværende leverandør lyktes med å redusere kostnaden. Dette er en kostnad som kan faktureres den enkelte institusjon, men redusert kostnad for konsortiet må vurderes i forhold til faktureringskostnad. En mulighet er også å igangsette en aktivitet for å se på alternative metoder som er betydelig rimeligere og samtidig brukervennlige.

Kostnaden for innholdsinformasjon er knyttet til kjøp av forsidebilder, innholdsfortegnelse og sammendrag både for norske og engelskspråklige utgivelser.

Kostnad knyttet til utviklet løsning for dette inngår ikke her, men i utvikling, drift og vedlikeholdsbudsjettet. Bakgrunnen for denne tjenesten er å gi sluttbruker merverdi ved bruk av Oria.

Infrastruktur

Alle tilpasninger og systemintegrasjoner kjøres nå i et driftsmiljø hos en skyleverandør. Det er en del kostnader knyttet til overgang til skydrift og forvaltning og leie av denne infrastrukturen. Dette omfatter også vaktordning og overvåking av tjenestene. Dette er kostnader som er fordelt på alle tjenester som benytter infrastrukturen. Unit er tidlig ute med skydrift ift. resten av UH-sektoren og det koster å ta denne overgangen, både ift. kompetansebygging og flytting av tjenestene. For 2019 ble dette arbeidet tildelt midler fra KD sin bevilgning som dekket halvparten av kostnadene. Det er ikke endelig avklart hvordan dette blir i 2020, men signalene så langt tilsier at det ikke blir tildelt midler fra KDs bevilgning. Det vil i tilfelle bety betydelig økning for tjenestene. Forslag til budsjett inneholder derfor en økning til 1,9 MNOK.

Konsulent

Inngangen til 2019 ble krevende med betydelig økte kostnader etter at budsjetttrimmen og deltakerbetalingen var bestemt. Basert på dette valgte Unit å avslutte bruk av konsulenter og kostnad for 2019 blir 650 kNOK.

Unit tror det er fornuftig at det budsjetteres 200 kNOK, slik at det er rom for bruk av konsulenter. Dette er spesielt viktig da Unit har begrenset med personell og planer om aktiviteter knyttet til å forberede konsortiet til en ny anskaffelsesprosess. Det er også behov for å kjøpe konsulentbistand i forbindelse med oversetting i Oria og tekster rettet mot sluttbrukere i Alma (brev o.l.) og kompetansebygging og bistand knyttet til Universell utforming.

Reise (inklusive reiser i forbindelse med arbeidsgrupper og Rådgivende gruppe)

Denne posten inneholder intern og ekstern reisekostnad knyttet til konsortiet. I tillegg inngår deltakeravgift, leie av lokaler og mat i forbindelse med møter og samlinger. Det har vært søkelys på å redusere reisekostnader og det er i større grad benyttet nettmøter. Budsjettet ble redusert i 2019 og er ytterligere redusert med 50 kNOK for 2020. En ytterligere reduksjon som monner vil omfatte reduksjon av fysiske møter for arbeidsgruppene og Rådgivende gruppe. Det var en diskusjon i Rådgivende gruppe rundt dette og mandatet til arbeidsgruppene ble justert ift. tilrådingen. I diskusjonen kom det frem at det var viktig med fysiske møter for å få god nok kvalitet i leveransene.

Unit ønsker å være tett på deltakende institusjoner og kjenne til bruken av systemene for bedre å være i stand til å forbedre tjenesten. Et stramt reisebudsjett vil redusere eller fjerne muligheten til å dra på institusjonsbesøk, ha hospiteringer, delta i viktige nettverks og diskusjonsforum, samt bidra og delta på relevante konferanser

Diverse mindre kostnader

Denne posten omfatter mindre driftskjøp knyttet til leveranse av tjenestene.

Unit mener at det er vanskelig å kutte i foreslått driftskostnad da den i stor grad er knyttet til leveranser vi vanskelig kan avslutte, men er åpen for å diskutere dette med Rådgivende gruppe. De følgende alternativene tar utgangspunkt i driftskjøp

pålydende 18,7 MNOK.

Mulige alternativer til budsjettramme

Unit anbefaler som nevnt tidligere at alternativ 3 legges til grunn for budsjettrammen 2020. Dette alternativet er presentert og beskrevet ovenfor. Vi presenterer i det følgende andre mulige alternativer. Alle alternativene har samme størrelse på driftskostnad. Foreslått driftskostnad og et forventet underskudd, krever en betydelig økning i deltakerbetaling. På bakgrunn av dette har alle alternativene en økning i deltakerbetaling i forhold til 2019. Unit har i alternativene sett på konsekvenser og beskrevet dem.

Følgende alternativer blir gjennomgått:

- Alternativ 1: 3% økning
- Alternativ 2: 6% økning
- Alternativ 3: 13% økning
- Alternativ 4: 19% økning

Alle alternativene med unntak av alternativ 4 medfører en reduksjon i tilgjengelig årsverk sammenlignet med 2019. Hensikten med disse alternativene er å få frem konsekvenser og muligheter for tjenesteleveransen. Alternativene er ikke låst i forhold til hva som skal prioriteres og hvilke konsekvenser dette får. Når alternativet og budsjettrammen blir bestemt vil Unit jobbe videre med detaljering og prioritering. Budsjettet vil bli forelagt Rådgivende gruppe før dette endelig blir besluttet.

Tabellen under gir en samlet oversikt over alternativene, med søkelys på deltakerbetaling og endring av antall timer sammenlignet med 2019.

Prosentvis økning	Deltakerbetaling	Endring beløp	Timekostnad	Endring beløp	Antall timer	Endring timer
2019	38 058 000	-	23 650 000	-	21 800	-
3%	39 200 000	1 150 000	19 200 000	- 4 450 000	17 200	- 4 600
6%	40 400 000	2 300 000	20 400 000	- 3 250 000	18 300	- 3 500
13%	43 100 000	5 050 000	23 100 000	- 550 000	20 700	- 1 100
19%	45 300 000	7 250 000	25 300 000	+1 650 000	22 700	+ 900

Alternativ 1: 3% økning tilsvarende kr 1 150 000.

Dette alternativet gir en minimal økning for å kompensere for lønns- og prisjustering i 2020. Det er ikke tilstrekkelig for å kunne leverer tjenester til konsortiet på et forventet nivå da det vil medføre at alle aktiviteter og satsningsområder må reduseres.

Oppsummert konsekvenser for dette alternativet:

- Redusert arbeidstimer med ca. 3 årsverk
- Kraftig redusert teknisk- og prosesskompetanse
- Kun nødvendig vedlikehold og feilretting på tilpasningstjenestene
- Begrenset kapasitet til strategisk satsningsområder

Nivået på brukerstøtte og oppfølging av konsortiet vil kunne videreføres på tilnærmet samme nivå som 2019. Dette er en minimumsbemanning og en sårbarhet i forhold til at kompetansen er konsentrert på få personer.

Å redusere den tekniske kompetansen i teamet er ikke ønskelig. Arbeidet mot Ex Libris med forbedringer, bedre arbeidsflyt og bedre integrasjoner vil bli påvirket av det.

Budsjettet vil være så begrenset at det ikke er rom til nødvendige forbedringer eller utvikling av ny funksjonalitet.

Arbeidet med satsningsområdet informasjonssikkerhet, personvern, risiko og sårbarhetsanalyser og brukerhåndtering må reduseres. Arbeidet med ny løsning for brukerhåndtering videreføres.

Arbeidet med autoritetsdata og berikende metadata som ble igangsatt i 2019 er et viktig omstillingsarbeid der vi flytter tjenestene over på fleksible, skybaserte plattformer. Arbeidet med entitetsregister og emneord må stanses.

Planlagt arbeid knyttet til forbedring av brukergrensesnitt ved bruk av API'er, bedre integrasjoner og sanntidsprosesser må stoppes. Forbedringer av Alma services og sikring av håndtering av API'er er identifisert som et tiltak i ROS-analysen. Dette vil ikke kunne realiseres innenfor dette budsjettet.

Det vil heller ikke være rom for å gjennomføre prosjekt for utvidet funksjonalitet for fjernlån med støtte for kopibestillinger i Oria. Dette prosjektet har potensiale til å redusere arbeidsmengden hos institusjonene ved at flere fjernlånsbestillinger kommer inn på den anbefalte/korrekte måten i Alma.

Alternativ 2: 6% økning tilsvarende kr 2 300 000.

Dette alternativet gir en økning for å kompensere for lønns- og prisjustering i både 2019 og 2020. Det alternativet er heller ikke tilstrekkelig for å kunne levere tjenester til konsortiet på et forventet nivå og vil medføre at aktiviteter og satsningsområder må reduseres. Forskjellen fra alternativ 1 er at utviklingsbudsjettet er økt med ca. 1000 timer.

Oppsummert konsekvenser:

- Redusert arbeidstimer med i overkant av 2 årsverk
- Kraftig redusert teknisk- og prosesskompetanse
- Mulighet for utvikling av ny funksjonalitet utover nødvendig vedlikehold og feilretting på tilpasningstjenestene
- Begrenset kapasitet til strategisk satsningsområder

Dette alternativet gir mulighet for noe utviklingsarbeid, men omfanget er ikke tilstrekkelig til å gjennomføre alle utviklingsprosjekter omtalt i alternativ 1. Dersom dette alternativet blir valgt, vil Unit presentere utviklingsprosjektene til Rådgivende gruppe for å få tilrådning på hvilke prosjekter som skal prioriteres.

Teamet er svekket fordi vi ikke får erstattet tekniske kompetansen. Arbeidet mot Ex Libris med forbedringer, bedre arbeidsflyt og bedre integrasjoner vil bli påvirket av

det.

Det vil være rom for å ta inn noen flere av de nødvendige forbedringer av eksempelvis å oppgradere programkoden til gjeldende Java versjon. Det vil ikke være rom for å utvikle ny funksjonalitet.

Arbeidet med satsningsområdet informasjonssikkerhet, personvern, risiko og sårbarhetsanalyser og brukerhåndtering vil bli opprettholdt. Arbeidet med ny løsning for brukerhåndtering videreføres.

Arbeidet med autoritetsdata og berikende metadata som ble igangsatt i 2019 er et viktig omstillingsarbeid der vi flytter tjenestene over på fleksible, skybaserte plattformer som entitetsregister og emneordsregister. Dette arbeidet må antakelig stanses i dette alternativet.

Planlagt arbeid knyttet til forbedring av brukergrensesnitt ved bruk av API'er, bedre integrasjoner og sanntidsprosesser må stoppes. Forbedringer av Alma services og sikring av håndtering av API'er er identifisert som et tiltak i ROS-analysen. Dette vil ikke kunne realiseres innenfor dette budsjettet.

Det vil heller ikke være rom for å gjennomføre prosjekt for utvidet funksjonalitet for fjernlån med støtte for kopibestillinger. Dette prosjektet har potensiale til å redusere arbeidsmengden hos institusjonene ved at flere fjernlånsbestillinger kommer inn på den anbefalte/korrekte måten i Alma.

Alternativ 3: 13% økning – kr 5 050 000

Dette alternativet gir oss mulighet til å opprettholde og styrke teknisk- og prosesskompetanse og er anbefalt av Unit og omtalt tidligere i saksdokumentet.

Oppsummert konsekvenser:

- Redusert arbeidstimer med i underkant av 1 årsverk
- Mulighet for å opprettholde og styrke teknisk- og prosesskompetanse
- Mulighet for utvikling av ny funksjonalitet utover nødvendig vedlikehold og feilretting på tilpasningstjenestene
- Mulighet til å fortsette satsningen på strategisk satsningsområder

Teamet vil få erstattet tekniske kompetansen. Arbeidet mot Ex Libris med forbedringer, bedre arbeidsflyt og bedre integrasjoner kan videreføres.

Det vil være rom for å ta inn noen flere av de nødvendige forbedringer av eksempelvis å oppgradere programkoden til gjeldende Java versjon.

Arbeidet med satsningsområdet informasjonssikkerhet, personvern, risiko og sårbarhetsanalyser og brukerhåndtering vil bli opprettholdt. Arbeidet med ny løsning for brukerhåndtering videreføres.

Arbeidet med autoritetsdata og berikende metadata som ble igangsatt i 2019 er et viktig omstillingsarbeid der vi flytter tjenestene over på fleksible, skybaserte plattformer som entitetsregister og emneordsregister. Arbeidet med disse plattformene vil bli vurdert videreført.

Det er behov for å flytte autoritetsregisteret for person over på samme plattform. Vi kan da jobbe sammen med Nasjonalt vitenarkiv om å få til en løsning som dekker behov på tvers.

Planlagt arbeid knyttet til forbedring av brukergrensesnitt ved bruk av API'er, bedre integrasjoner og sanntidsprosesser må stoppes. Forbedringer av Alma services og sikring av håndtering av API'er er identifisert som et tiltak i ROS-analysen. Dette vil bli spesifisert, estimert og vurdert igangsatt.

Arbeidet med utvidet funksjonalitet for fjernlån med støtte for kopibestillinger i Oria vil bli prioritert. Dette prosjektet har potensiale til å redusere arbeidsmengden hos institusjonene ved at flere fjernlånsbestillinger kommer inn på den anbefalte/korrekte måten i Alma.

Alternativ 4: 19% økning – kr 7 250 000

Oppsummert konsekvenser:

- Økt arbeidstimer med litt over et halvt årsverk
- Mulighet for å opprettholde og styrke teknisk- og prosesskompetanse
- Utviklingsbudsjett på samme nivå som i 2019
- Mulighet til å fortsette satsningen på strategisk satsningsområder

Dette alternativet tilsvarer alternativ 3, bortsett fra at utviklingsbudsjettet er økt og tilsvarer nivået i 2019. Vi vil dermed kunne videreføre utviklingsarbeidet med samme styrke. Potensielle utviklingsprosjekt er nærmere beskrevet i alternativ 1.

Her er teknisk kompetansen erstattet. Arbeidet mot Ex Libris med forbedringer, bedre arbeidsflyt og bedre integrasjoner videreføres. Det vil også bli rom for å igangsette arbeid med å legge en plan for veien fram mot ny anbudsrunde.

Det vil være rom for å ta inn de nødvendige forbedringer av eksempelvis å oppgradere programkoden til gjeldende Java versjon.

Arbeidet med satsningsområdet informasjonssikkerhet, personvern, risiko og sårbarhetsanalyser og brukerhåndtering vil bli opprettholdt. Arbeidet med ny løsning for brukerhåndtering videreføres. Det blir rom for å jobbe med å iverksette tiltak som er identifisert i ROS-analysene. Det er et viktig arbeid.

Arbeidet med autoritetsdata og berikende metadata som ble igangsatt i 2019 er et viktig omstillingsarbeid der vi flytter tjenestene over på fleksible, skybaserte plattformer. Arbeidet med entitetsregister og emneord vil bli vurdert videreført. Det er behov for å flytte BARE over på samme plattform. Vi kan da jobbe sammen med Nasjonalt vitenarkiv om å få til en løsning som dekker behov på tvers.

Planlagt arbeid knyttet til forbedring av brukergrensesnitt ved bruk av API'er, bedre integrasjoner og sanntidsprosesser må stoppes. Forbedringer av Alma services og sikring av håndtering av API'er er identifisert som et tiltak i ROS-analysen. Dette vil bli spesifisert, estimert og vurdert igangsatt.

Arbeidet med utvidet funksjonalitet for fjernlån med støtte for kopibestillinger vil bli prioritert. Dette prosjektet har potensiale til å redusere arbeidsmengden hos

institusjonene ved at flere fjernlånsbestillinger kommer inn på den anbefalte/korrekte måten i Alma.

Oppsummering

I 2019 medførte endringer i kostnadsfordelingsmodellen at noen betaler mer og andre mindre i forhold til forrige modell, men kostnadsrammen for BIBSYS-konsortiet har vært tilnærmet uendret siden 2008.

Situasjonen nå er slik at deltakerbetalingen må økes, for å sikre at Unit kan levere bibliotekstjenester av en slik kvalitet som forventet.

Det er presentert fire alternativer med foreslått økning i deltakerbetalingen på henholdsvis 3,6,13 og 19 prosent. Dette skyldes høyere kostnadsnivå som i stor grad er relatert til etableringen av Unit.

Unit anbefaler at samlet deltakerbetaling øker med 13%.

Tilråding:

Rådgivende gruppe anbefaler at alternativ X legges til grunn for deltakerbetalingen i 2020.